Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur Integrale Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota Aanbieding en beleidsreactie WODC-onderzoek naar aard, omvang en modi operandi van winkeldiefstal

Datum
15 april 2026

Onze referentie
7488206

1. Aanleiding

Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt gezamenlijk met publieke en private partners aan criminaliteit tegen het bedrijfsleven vanuit het Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026. Dit betreft onder andere de aanpak van winkeldiefstal.

Tot dusverre ontbrak het aan een actueel en betrouwbaar beeld van de omvang en aard van winkeldiefstal in de Nederlandse detailhandel. Om de preventieve en repressieve gezamenlijke aanpak verder te versterken hebben Ipsos I&O en Bureau Beke in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) dit onderzoek uitgevoerd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd om akkoord te gaan met de beleidsreactie en het onderzoek ter verzending aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- De bevindingen betreffen waardevolle inzichten omtrent de geschatte omvang van winkeldiefstal, (in)directe schade, typen winkeldieven en hun werkwijzen, motieven, externe factoren en de inzet van preventieve en repressieve maatregelen.
- Het onderzoek doet vijf aanbevelingen, gericht aan de detailhandel, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en de Rijksoverheid. Een van de aanbevelingen betreft meer normnaleving door gelegenheidsdieven. Samen met gedragsdeskundigen en publiek private partners wordt momenteel verkend hoe hier effectief opvolging aan kan worden gegeven.
- U benadrukt het belang van een gezamenlijke publiek private aanpak van winkeldiefstal vanuit de brede aanpak van criminaliteit tegen het bedrijfsleven met het Actieprogramma Veilig Ondernemen.

4. Toelichting

Bevindingen onderzoek

- De geschatte omvang in de Nederlandse detailhandel in 2024 wordt geschat op tussen de 647.000 en 1.019.000 winkeldiefstallen. Het meest plausibele scenario is 833.000 winkeldiefstallen.
- Een neveneffect betreft het vertonen van agressief en/of gewelddadig gedrag door een op heterdaad betrapte winkeldief om onder de verdenking van diefstal uit te komen. Experts en ondernemers in het onderzoek verklaren dat dit komt door een bredere normvervaging in de samenleving.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 april 2026

Onze referentie
7488206

- Er wordt door ondernemers aangegeven dat zij inzetten op een breed scala aan preventieve en repressieve instrumenten.
- Er wordt een vijftal aanbevelingen gedaan om de weerbaarheid van de Nederlandse detailhandel verder te vergroten:
    1. Het uitbreiden van training aan winkelmedewerkers, zowel preventief in het herkennen en signaleren, als bij afhandeling in benaderingsvormen en het controleren van aankopen.
    2. Het inzetten van innovatieve technologieën voor de preventie van winkeldiefstal.
    3. Het centraliseren van het aangifteproces binnen winkelketens, door de detailhandel.
    4. Het aanpakken van normvervaging bij gelegenheidswinkeldieven middels een publiekscampagne, met aandacht voor maatschappelijke normen, door de Rijksoverheid.
    5. Het verbeteren van centrale registratie in de systematiek van (collectieve) winkelontzeggingen.

Beleidsreactie

- Winkeldiefstal is een breed maatschappelijk probleem.
- De bevindingen en aanbevelingen uit het onderzoek onderstrepen het belang van de gezamenlijke inzet vanuit publieke en private partijen in de aanpak van winkeldiefstal. Binnen de maatregelen die er worden genomen moet er zowel aandacht zijn voor preventie als voor repressie.
- Eén van de aanbevelingen is specifiek gericht aan JenV: te weten de vierde maatregel die een wens vanuit ondernemers betreft voor een publiekscampagne met als doel meer normnaleving door gelegenheidsdieven. In samenwerking met gedragsdeskundigen wordt momenteel verkend welke maatregelen mogelijk zijn om meer normnaleving onder gelegenheidsdieven te bereiken.
- Er wordt met publieke en private partners vanuit het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing invulling gegeven aan de Week van de Veiligheid, in oktober 2026. De doelgroep betreft ondernemers.
- De bevindingen uit het onderzoek zijn niet los te zien van bredere ontwikkelingen en zichtbare fenomenen in de samenleving. De komende periode is het herstellen van het gezag op straat een van de prioriteiten.
- De bevindingen worden meegenomen in de vorming van het nieuwe Actieprogramma Veilig Ondernemen 2027–2030 en gedeeld met de publieke en private partners van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing. Dit gebeurt in samenloop met de inzet op andere gerelateerde fenomenen als heling en geweld tegen het bedrijfsleven.

4.1. Politieke context

De Kamer wordt geïnformeerd over de voortgang op het plan van aanpak winkeldiefstal in het eerste halfjaarbericht politie 2026.[1]

Vanuit het coalitieakkoord wordt er momenteel samen met de politie en het Openbaar Ministerie verkend welke aanvullende mogelijkheden er zijn voor de politie om overtredingen en lichte misdrijven, waaronder winkeldiefstal, af te doen. De bevindingen uit dit onderzoek worden meegenomen in deze verkenning.

[1] In lijn met de toezegging tijdens het Commissiedebat Politie van 18 december 2025 (TZ202512-066).

4.2. Financiële overwegingen

Het onderzoek onderschrijft de voortzetting van bestaand beleid op het gebied van winkeldiefstal, zoals het Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026. Het onderzoek heeft daarom geen (extra) financiële consequenties.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving
Directie Veiligheid en Bestuur
Integrale Veiligheid

Datum
15 april 2026

Onze referentie
7488206